

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України
“Про цифрову доступність інформаційно-комунікаційних систем,
онлайн-ресурсів та електронних послуг”

1. Мета

Проект Закону України “Про цифрову доступність інформаційно-комунікаційних систем, онлайн-ресурсів та електронних послуг” (далі – проект акта) розроблено з метою створення ефективного механізму для забезпечення цифрової доступності електронних інформаційних ресурсів, онлайн-ресурсів та електронних послуг для всіх осіб та/або груп осіб, зокрема осіб з функціональними порушеннями або інвалідністю.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект акта розроблено на виконання підпункту 1 пункту 1939¹¹ плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, яким визначено завдання стосовно законодавчого закріплення обов'язків суб'єктів публічного права щодо забезпечення доступності веб-сайтів та мобільних додатків.

14 квітня 2021 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 366 схвалено Національну стратегію із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (далі – Стратегія), одним із ключових напрямів якої є цифрова безбар'єрність, а однією із ключових стратегічних цілей – доступність усіх громадян до цифрових послуг, а також державних веб-сайтів та додатків. Підпунктом 2 пункту 59 плану заходів на 2023 – 2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 року № 372, стратегічної цілі усім громадянам доступні цифрові послуги визначено захід щодо розроблення та подання до Верховної Ради України законопроекту щодо цифрової доступності.

25 березня 2025 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 374 затверджено план заходів на 2025 – 2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, пунктом 40 якого встановлено завдання щодо забезпечення подальшої гармонізації законодавства України із законодавством Європейського Союзу щодо цифрової доступності та визначено захід з розроблення та подання до Верховної Ради України законопроекту щодо цифрової доступності.

Крім того, пунктом 196 плану пріоритетних дій Уряду на 2025 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 лютого

2025 року № 131, встановлено завдання щодо розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про цифрову доступність.

05 травня 2022 року наказом державного підприємства “Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості” “Про прийняття національного стандарту” № 68 було прийнято національний стандарт, гармонізований з європейським стандартом, методом перекладу з наданням чинності з 15 червня 2022 року – ДСТУ EN 301 549:2022 (EN 301 549 V3.2.1 (2021-03), IDT) “Інформаційні технології. Вимоги щодо доступності продуктів та послуг ІКТ» (далі – ДСТУ EN 301 549:2022), що встановлює функціональні вимоги щодо доступності інформаційно-комунікаційних систем та документів в електронній формі, що публікуються на веб-ресурсах.

Для досягнення стратегічних цілей, передбачених Стратегією, протягом 2021 року – першого півріччя 2023 року було двічі проведено моніторинг базової доступності сайтів органів державної влади, створено освітній серіал “Вебдоступність” та реалізовано навчальні тренінги з цифрової безбар’єрності для державних службовців.

21 липня 2023 року прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 757 “Деякі питання доступності інформаційно-комунікаційних систем та документів в електронній формі”, відповідно до якої встановлено завдання Секретаріату Кабінету Міністрів України, міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам та організаціям, що належать до сфери їх управління, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям забезпечити дотримання вимог ДСТУ EN 301 549:2022 під час створення, модернізації, розвитку, адміністрування і забезпечення функціонування власних інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем; модернізації Єдиного веб-порталу Кабінету Міністрів України, офіційних веб-сайтів (веб-порталів) органів виконавчої влади та офіційних веб-ресурсів, що пов’язані із діяльністю органів виконавчої влади, власних інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем, створених до набрання чинності цією постановою; під час створення та розміщення документів в електронній формі на власних веб-сайтах (веб-порталах) і веб-ресурсах.

Окрім того, сфера дії зазначеної постанови обмежується лише системою органів виконавчої влади, в той час як для органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що перебувають у комунальній власності відповідної територіальної громади, вона має рекомендаційний характер.

Однак очевидним є те, що потреби людей з інвалідністю, зокрема з порушеннями зору, не обмежуються послугами, що надаються на веб-сайтах та у мобільних додатках органів виконавчої влади. Є багато інших цифрових рішень, від доступності яких залежить гідне життя та здоров’я людей: сфера охорони здоров’я (онлайн-запис до лікаря, електронні рецепти), швидка

допомога та служба порятунку, виклик поліції, транспорт (купівля квитків онлайн та у терміналах самообслуговування, отримання інформації на веб-сайті, мобільному додатку, на станції або вокзалі), банківська сфера (онлайн-операції, банкомати та термінали), електронна комерція (купівля ліків, продуктів харчування та інших товарів), інформаційні портали, інформаційні кіоски та інші сервіси. Цифрова доступність більшості електронних послуг в Україні на сьогодні законодавчо не врегульована.

З огляду на зазначене, існує необхідність законодавчого врегулювання механізму забезпечення цифрової доступності електронних інформаційних ресурсів, онлайн-ресурсів та електронних послуг для всіх осіб та/або груп осіб, зокрема осіб з функціональними порушеннями або інвалідністю.

Вимоги щодо доступності цифрових сервісів (продуктів і послуг), зокрема встановлюються Директивою Європейського Парламенту та Ради Європи (ЄС) № 2019/882 про вимоги доступності продуктів і послуг або “Європейський акт про доступність” від 17 квітня 2019 року (далі - Директива (ЄС) № 2019/882), яка має на меті розширити вимоги доступності на більше коло суб'єктів, продуктів і послуг. Зобов'язання цієї Директиви мають однаково застосовуватися до суб'єктів господарювання державного та приватного секторів.

Цей акт охоплює продукти та послуги, що були визначені як найважливіші для осіб з інвалідністю, зокрема банківські послуги, зв'язок, аудіовізуальні медіа, транспорт та електронна комерція. При розробці Директиви було взято до уваги зобов'язання, що випливають із Конвенції ООН про права людей з інвалідністю.

Враховуючи Угоду про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом та статус кандидата на вступ до ЄС, логічно є подальша гармонізація українського законодавства із законодавством ЄС. Тому в основу проекту акта закладені вимоги визначені Директивами ЄС № 2016/2102 та № 2019/882.

Отже з метою виконання вищезазначених завдань та вирішення проблеми доступності електронних інформаційних ресурсів, онлайн-ресурсів та електронних послуг для всіх осіб та/або груп осіб, зокрема осіб з функціональними порушеннями або інвалідністю розроблено проект Закону України “Про цифрову доступність інформаційно-комунікаційних систем, онлайн-ресурсів та електронних послуг”.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується врегулювати питання сфер застосування вимог цифрової доступності, суб'єктів, на яких поширюватиметься дія цього закону, повноважень компетентного органу щодо забезпечення додержання вимог законодавства про цифрову доступність, моніторингу додержання вимог цифрової доступності тощо.

Проектом акта пропонується встановити вимоги цифрової доступності при наданні електронних послуг населенню, розміщенні електронних документів на онлайн-ресурсах, створенні, модернізації, розвитку, адмініструванні і забезпеченні функціонування інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем визначені європейським стандартом EN 301 549 “Вимоги щодо доступності продуктів та послуг ІКТ”.

Вимоги щодо цифрової доступності пропонується поширити на:

1) інформаційні, електронні комунікаційні та інформаційно-комунікаційні системи, що розробляються, адмініструються, модернізуються, знаходяться у власності держави, територіальної громади, юридичних осіб публічного права, інших юридичних осіб або саморегулювальних організацій, які надають визначені цим проектом акта послуги населенню;

2) електронні документи, що розміщуються на онлайн-ресурсах визначених цим з проектом акта суб'єктів або адмініструються (ведуться) такими суб'єктами;

3) електронні послуги, що надаються органами державної влади або органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, що належать до їх сфери управління, іншими підприємствами, установами та організаціями.

Вимоги щодо цифрової доступності не будуть поширюватися на суб'єктів господарювання, які законодавством віднесені до суб'єктів мікропідприємництва.

Також пропонується передбачити обов'язок суб'єктів публікувати та оновлювати детальну, вичерпну та зрозумілу заяву (декларацію) про відповідність вимогам доступності своїх онлайн-ресурсів, визначених цим проектом акта, та здійснювати моніторинг додержання вимог законодавства з питань цифрової доступності, а також визначаються повноваження органів у сфері цифрової доступності.

Положення проекту акта спрямовані на забезпечення універсального доступу до інформації та послуг, рівні права та можливості для всіх осіб та/або груп осіб, зокрема осіб з функціональними порушеннями або інвалідністю.

4. Правові аспекти

Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856;

план заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106;

Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366;

план заходів на 2023 – 2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 року № 372;

план заходів на 2025 – 2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 року № 374;

план пріоритетних дій Уряду на 2025 рік, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2025 року № 131.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття проекту Закону не потребує додаткових видатків з Державного бюджету України та буде здійснюватися у межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України для функціонування відповідних органів, Національної програми інформатизації та інших джерел, не заборонених законодавством.

6. Прогноз наслідків прийняття законопроекту

Проект акта потребує проведення громадського обговорення відповідно до вимог Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, які впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації, стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть вплинути під час реалізації проекту акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

Проект акта містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта не матиме вплив на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; ринок праці, рівень зайнятості населення, громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп, екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами.

Прийняття проекту акта матиме вплив на такі заінтересовані сторони:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Особи та/або групи осіб, зокрема з функціональними порушеннями або інвалідністю	Позитивний	Особи з функціональними порушеннями або з інвалідністю будуть забезпечені доступом до послуг, що суттєво підвищить рівень та комфорт їх життя, зокрема: електронні публічні послуги (державні сервіси, соціальна підтримка, тощо) сфера охорони здоров'я (онлайн-запис до лікаря, електронні рецепти), швидка допомога та служба порятунку, виклик поліції, транспорт (купівля квитків онлайн та у терміналах самообслуговування, отримання інформації на веб-сайті, мобільному додатку, на станції або вокзалі), банківська сфера (онлайн-операції, банкомати та термінали), електронна комерція (купівля ліків, продуктів харчування та інших товарів), інформаційні портали, мапи, інформаційні кіоски та інші сервіси.
Органи державної влади, органи місцевого самоврядування; підприємства, установи та організації, що належать до їх сфери управління, інші підприємства, установи та організації, які надають визначені цим	Позитивний	Прийняття проекту акта забезпечує: - зниження навантаження на державні органи, суб'єктів надання публічних та інших послуг, зокрема через забезпечення доступності електронних послуг та онлайн ресурсів для всіх осіб та/або груп осіб, зокрема осіб з функціональними порушеннями та/або інвалідністю; - виконання вимог Директиви (ЄС) № 2016/2102, Директиви (ЄС) № 2019/882 та завдання, передбаченого пунктом 1939 ¹¹

законопроектом послуги населенню		плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106.
----------------------------------	--	---

**Перший віце-прем'єр-міністр України –
Міністр цифрової трансформації України**

Михайло ФЕДОРОВ

_____ 2025 р.